

Fő a megbízhatóság ^[1]

Drahos Lajos, a varsói nagykövet

Drahos Lajos, a Magyar Népköztársaság varsói nagykövete Fülöp Jimmyt megszegyenítő hejesírással írta első jelentéseit, amit az alábbi részlet is bizonyít: „Jelentem hogy június 25, ikén 1 orakor fogadott Bierut elnök, A protokol szabájoknak megfelelőnek, zsaketben diszszázad előtt, a protokol főnök vezetésével minden ceremonia hibátlanul lett végrehajtv, aprototokol főnök Bathol nagy mrgelégedésére és e elismerésére.”

Bevezetés

Államközi szinten a második világháború végével éledtek újjá az 1939-1940-ben megszakadt magyar-lengyel kapcsolatok. Ha a hivatalos dátumokat nézzük: a diplomáciai viszonyt 1945. december 28-án állították helyre a két ország között, amelyet 1955. február 13-án nagyköveti szintre emeltek.

A Budapest és Varsó közötti diplomáciai viszony újrafelvetését követően hamar helyreálltak a gazdasági, kereskedelmi és kulturális kapcsolatok is. Az "új szakasz" igazi mérföldkőjét az 1948. június 18-án a lengyel fővárosban a Magyar és a Lengyel Köztársaság által szovjet mintára kötött barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés jelentette. A varsói magyar (nagy)követek személye híven kifejezte ezt a változást - 1947-től 1956-ig sorrendben Révész Géza, Szántó Béla, Drahos Lajos és Szántó Zoltán vezette a varsói magyar (nagy)követséget. Közülük felkészületlenségével és alkalmatlanságával Drahos Lajos rít ki a legjobban - személye a magyar-lengyel diplomáciatörténet egyértelmű mélypontját jelentette -, aki elsőként töltötte ki a külügyi gyakorlatban szokásos négy évet (1951-1955). Tevékenysége pontosan tükrözte a "magyar népi demokrácia" káderpolitikáját és értékrendjét. A Drahos helyére "varsói száműzetésbe" érkezett Szántó Zoltán elődjéhez képest sokkal jobban megálta a helyét, a magyarországi politikai változások azonban 1956 június végén "visszaszólították" őt Budapestre. Ezután - a forradalom kirobbanása, majd a kádári vezetésnek "alkalmas személy" hosszas keresése miatt - egy éven keresztül nem töltötték be a varsói magyar nagyköveti posztot.

A lengyel politikai vezetés, s nemcsak a budapesti állomáshely betöltésekor, ellenben mindig odafigyelt arra, hogy a kiválasztott személy a kötelező politikai megbízhatóság mellett valamelyest értsen a diplomáciához, és beszéljen idegen nyelveket. 1955 elején Adam Willman lett a Lengyel Népköztársaság budapesti nagykövete, aki tisztét egészen 1959-ig látta el. Vegyész végzettséggel került a Kohászati Minisztériumból a Külügyminisztériumba és nevezték ki rögtön a magyar fővárosba. Willman kulcsszerepet játszott mind a magyar forradalom időszakában - kifejezetten rokonszenvezett annak célkitűzéseivel -, mind a magyar-lengyel kapcsolatok alakulásában a korai Kádár-korszakban. Budapestről történt visszatérése után azonnal a római lengyel nagykövetség vezetője lett, akreditálása egyben a Vatikánba is szült (ez "kényes" helynek számított, és éppen ezért nagy szakértelmet követelt). Karrierje csúcsát 1969-ben érte el, amikor is külügyminiszter-helyettesé nevezték ki (1972-ig), majd ezután Finnországban lett nagykövet, és az 1975-ös Helsinkai Konferencián a lengyel küldöttség egyik vezetője volt.

Lengyel részről a kapcsolatok alakulását jelentősen befolyásolta - és egyben sajátossá tette - az a tény, hogy a magyar-lengyel kulturális, gazdasági, kereskedelmi, sajtótudósítói, stb. területen többségben voltak azok, akik 1939-től éveken át lengyel menekültekként Magyarországon tartózkodtak. Általában innen "származott" magyar nyelvismerejük, és bár a kommunista Lengyelországot képviselték, túlnyomó részük nem felejtette el, hogy ki nyújtott nekik egyedülként segítő kezét a világháború kitörésekor.

Visszatérve Drahos Lajosra: 1913-tól szakszervezeti és szociáldemokrata aktivista volt, majd 1936-ban csatlakozott Demény Pál kommunista mozgalomához. 1945 és 1949 között a csepeli Weiss Manfréd-gyár üzemi bizottságának elnöke, illetve alelnöke. 1946-ban nyilvánosan szembe fordult a letartóztatott Deménnyel. A két munkáspárt 1948 júniusi "egyesülését" követően a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének tagja (1948-1956), egyben parlamenti képviselő (1945-1953), valamint 1949 augusztusa és 1951 májusa között az Országgyűlés elnöke. Varsóból való visszatérése után a Vas-, Fém- és Villamosenergia-ipari Dolgozók szakszervezetének elnöke. 1983-ban hunyt el Budapesten.

Amikor 1951 tavaszán úgy határoztak, hogy őt küldik a népi Lengyelországba, a varsói magyar követség élére, Drahos Lajos 56 éves volt. Nyelveket nem beszélt, a diplomáciában teljesen járatlan volt. Kiválasztásakor a döntéshozókat egyetlen szempont vezérelte: a megbízhatóság.

Drahos júniusban megérkezett Varsóba. Első s legfontosabb bemutatkozó látogatását Bolesław Bierutnál (a "lengyel Rákosinál") tette, aki a Lengyel Egyesült Munkáspárt vezetője, emellett pedig köztársasági elnök volt. A lengyel kommunisták cinizmusára jellemző, hogy Bierut 1944 őszétől 1948 nyaráig mint államfő nyilvánosan pártönkívülként szerepelt, noha akkoriban is tagja volt a párt Központi Bizottságának és Politikai Bizottságának. Arról nem is szólva, hogy ez utóbbi testület az ő elnöki dolgozószobájában tartotta üléseit.

Drahos annak rendje és módja szerint a látogatásról sajátkezűleg írt feljegyzést készített, amelyet *szöveghűen* bocsátok közre.

A történeti hűség kedvéért meg kell jegyezni, hogy Drahos a következő négy évben fejlődőképesnek bizonyult: a későbbiekben megtanult gépelni vagy, s ez a valószínűbb, egy teljesen megbízható munkatárssal gépelte le jelentéseit, aki a magyar nyelv rejtelmeit is jobban ismerte. Ez utóbbi megoldás egyébiránt abszolút szabálytalan volt, tekintettel a kötelező éberségre.

A történetnek azonban még nincs vége. A varsói jelentés beérkezett a Magyar Külügyminisztériumba, a Központi Titkos ügykezelésén ezt iktatták, majd a válaszoltak rá, mégpedig a következőképpen.

Az akkori Magyar Külügyminisztérium tehát nem gorombította le Drahos Lajost - nem is nagyon tehette volna, már csak egyéb tisztségei miatt sem. Meg miért is tette volna, hiszen közös cél vezérelte őket, ráadásul Drahos valószínűleg nem volt egyedi eset. Hozzá képest utóda, Szántó Zoltán jelentései tényleg a szakszerűséget tükrözték. Stílusukban és tartalmukban egyaránt.

MOL. XIX-J-1-j 1. d. 01277/1951. (Magyar Országos Levéltár - Külügyi Levéltár LENGYELORSZÁG - Tük - 1. doboz 1/c - 01277/1951.)

Források

Feljegyzés

szig.biz. (79)	Varsó 1951 július 1. Tárgy, bemutatkozó látogatás Bierut elnöknel.
----------------	--

Jelentem hogy június 25, ikén 1 orakor fogadott Bierut elnök, a protokol szabájoknak megfelelőnek, zsaketben diszszázad előtt, a protokol főnök vezetésével minden ceremonia hibátlanul lett végrehajtv, aprototokol főnök Bathol nagy megelégedésére és e elismerésére.

A magánkihatalgatás a külügy miniszter jelenlétében történt. Bonta elvtárs tolmácsolt.

Nagy örömmre szolgál mondotta Bierut elnök, a Magyar Népi demokrácia követét itt üdvözölhetem.

Volt már ön Lengyelországban?

Lengyel országban most vagyok először, válaszoltam, Ellenben az elnökurat, tudományos munkájából ismerem, és egy Magyar munkásnak a legnagyobb öröm hogy az elnökuratszeméjjesn is meg ismerheti. Nagyon megkapo az a hatalmas építkezés amit itt látok mongyottam.Naprol napra észelhető hogy fogynak annak aromoknak száma amejet a fasiszták okoztak. Ugy látom hyogy az építkezés gyorsabban halad mint nálunk.

Az eredmények azt mutatják ,mondotta Bierut elnök,hogy nagyon szépek magyar országo is. Külömbőségcsak az,hogy lengyelországban a pusztítások sokkal nagyobbak voltak mint magyarországon és nemcsak varsóban, hanem más lengyel nagy városokban és favakban szintén nagy pusztítások voltak. Így nekünk, mon dotta Berut elnök, a városok felépítésével egyidőben kellett tervezni a gyárak építését, ugyan ekkor magyar országon job ban rálehetett menni a gyárak építésére.

Mijen kilátások vannak a termésre, kérdezte Bierut elnök? A termés mondtam az idén nagyon jonak mutatkozik. Vannak hejek ahol a buza 2 méterre is megnöt,eges hejekeken, nem nagyon számot tevő területeken, az esső már sok, az ár viz is kárt okozott.

Nálunk most kenyér jegy van. De remélem ez az én véleményem, kenyér jegyre nem lesz szükség.

Bierut elnök azt mondta hogy lengyelországbann az ipar meg növekegyésével a városok ipar telepek fogyasztása megnövekedett, és a kisparaszti földekenn a termelők nem tudják ják kielégíteni a szükségletet.

Nálunk mondtam még a kulákok sok szabotázs cselekményt követ el. Azt hiszem, hogyha a szövetkezeti rendszerünk jobban meg erősödik akkor a szabotálások csökkeni fognak.

Az lehet mondtotta Birut elnök, de ezzel az osztályharc nem szűnik meg amej elől kitérni nem lehet.

Most fojik a nagy per az összeesküvők ellen, magyarországon, mondotam.

Igen mondtotta Bierut elnök, az egyház egy nagy nemzetközi szervezet, amej még igenerős. Es lengyel országban is a legnagyobb ellenfél.

Oda fordult Ksesefkihez,és azt mondta. Néha egészen jól jön egy ilyen per.

Azután Rákosi elvtárs hogyléte felől érdeklődöt.

A mi Rákosi elvtársunk jól van, mondtam. Sokat dolgozik. Igen, mondtotta Bierut elnök, sok jó és eredményes munka.

Kérem önt adja át üdvözetemet Rákosi elvtásnak. A disz örség sorfala mellett,vonultunk ki

Amikor haza értünk, a protokoll főnöktől elbucsuztunk, azt mondam elvtársaimnak, látják hogy megtiszteli a lengyel nép a magyarnépet, nagyon jó munkát kell végeznünk hogyezt a megbecsülést továbbra is kiérdemeljü és megtartsuk.

aláírás
/Drahos Lajos/
Varsói Magyar követ

Magyar Külügyminisztériumnak

B u d a p e s t

Válasz

1277/sz.biz/1951.pol.	Bemutakozó látogatás Bierut elnöknel.
A/II/a	DRAHOS LAJOS elvtárs rk.követ és megh.miniszter Varsó

SZIGORÚAN BIZALMAS

A múlt futárpostával megkaptam Követ Elvtárs jelentését a bemutató látogatásokról és meglelégedéssel állapitom meg. hogy gyorsan sikerült a kapcsolatokat a hivatalos lengyel szervekkel felvenni.

Kérem Követ Elvtársat, hogy a jövőben a látogatásokról csak a lényget jelentse. Nem kell, hogy szó szerint leírja a beszélgetés tartalmát.

Budapest, 1951. július 14.

aláírás
/Farkas Mihályné/
osztályvezető

Címkék:

[Boleslaw Bierut](#) ^[2]
[Rákosi Mátyás](#) ^[3]
[Lengyel Egyesült Munkáspárt](#) ^[4]
[Szántó Zoltán](#) ^[5]
[Drahos Lajos](#) ^[6]
[Demény Pál](#) ^[7]
[Weiss Manfréd](#) ^[8]
[Magyar Dolgozók Pártja](#) ^[9]
Kiadás: 3. évfolyam (2003) 4. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/diplomacia/fo_a_megbizhatosag.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/diplomacia/fo_a_megbizhatosag.html
[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/boleslaw-bierut>
[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/rakosi-matyas>
[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/lengyel-egyesult-munkaspart>
[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/szanto-zoltan>
[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/drahos-lajos>
[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/demeny-pal>
[8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/weiss-manfred>
[9] <https://www.archivnet.hu/cimkek/magyar-dolgozok-partja>